NİÇİN RAMAZAN ORUCUNU TUTUYORUZ?

لماذا نصوم رمضان؟

باللغة التركية

Muhammed Salih el-Muneccid

اسم المؤلف

محمد صالح المنجد

Çeviren
Muhammed Şahin

ترجمة

محمد شاهين

Gözden Geçiren
Ali Rıza Şahin

مراجعة

علي رضا شاهين

Soru:

Ben, İngiltere'de yaşıyorum ve gayr-i müslimler bana çoğu zaman müslümanların niçin oruç tuttuklarını sormaktadırlar?

Bu sebeple onlara nasıl cevap vermeliyim?

Cevap:

Hamd, yalnızca Allah'adır.

Birincisi:

Biz müslümanlar, Allah Teâlâ bize emrettiği için Ramazan ayı orucunu tutarız.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

﴿ يَـٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ كُتِبَ عَلَيْكُمُ ٱلصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى ٱلَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿١٨٣﴾ ﴾ [سورة البقرة الآية: 183]

"Ey îmân edenler! Oruç, sizden önceki (ümmet)lere farz kılındığı gibi, size de farz kılındı. Umulur ki (itaatte bulunmak ve yalnızca O'na ibâdet etmek sûretiyle sizinle günahlar arasına önlem kılarak Rabbinizden) **korkarsınız."**[1]

Bu sebeple biz, Allah Teâlâ'nın bize emrettiği bu sevilen ibâdeti vesile kılarak Allah'a ibâdet ederiz.

Bir mü'min,şu âyete göre hareket ederek Allah Teâlâ ve elçisi Muhammed-sallallahu aleyhi ve sellem-'in emirlerine hemen uymaya çalışır:

﴿ إِنَّمَا كَانَ قَوْلَ ٱلْمُؤْمِنِينَ إِذَا دُعُوٓا۟ إِلَى ٱللَّهِ وَرَسُولِهِۦ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ أَن يَقُولُوا۟ سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا ۚ وَأُو۟لَـٰٓئِكَ هُمُ ٱلْمُفْلِحُونَ ﴿٥١﴾ ﴾ [سورة النور الآية: 51]

"Aralarında hüküm verilmek üzere Allah(ın kitabın)**'a ve elçisine dâvet edilen mü'minlerin durumu;** (onların hükmünü kabul etmeleri ve) **şöyle söylemeleridir:** (Bize söyleneni) **işittik ve** (ona çağırana) **itaat ettik. İşte kurtuluşa erenler** (Naîm cennetlerinde istediklerini elde edenler)**, onların tâ kendileridir."**[2]

Başka bir âyette şöyle buyurmuştur:

﴿ وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا مُؤْمِنَةٍ إِذَا قَضَى ٱللَّهُ وَرَسُولُهُۥٓ أَمْرًا أَن يَكُونَ لَهُمُ ٱلْخِيَرَةُ مِنْ أَمْرِهِمْ ۗ
وَمَن يَعْصِ ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَٰلًا مُّبِينًا ﴿٣٦﴾ ﴾ [سورة الأحزاب الآية: 36]

"Allah ve elçisi, herhangi bir meselede (aralarında) **hüküm verdikten sonra, hiçbir erkek veya kadın mü'minin, o konuda başka bir tercihte bulunma hakları yoktur** (Allah ve Rasûlü'nün hükmüne aykırı hareket etmemeleri gerekir)**. Kim, Allah'a ve elçisine karşı gelirse, apaçık bir sapıklığa düşmüş** (doğru yoldan uzaklaşmış) **olur."**[3]

İkincisi:

Allah -azze ve celle-'nin hikmetinden birisi de; dînen mükellef kıldığı kulunu, türlü türlü ibâdetleri yerine getirip-getirmeme konusunda imtihan etmek için ona farklı ibâdetler yüklemesidir. Dolayısıyla kulu, kendisinin tabiatına uygun olanı mı kabul edecektir? Yoksa Allah -azze ve celle-'nin rızâsı olan tüm emirlerine mi uyacaktır?

Örneğin kelime-i şehâdet, namaz, zekât, oruç ve hac gibi bu beş ibâdetin bazısının sadece bedensel, bazısının sadece finansal (mâlî), bazısının da binek ile bağlantılı olduğunu görmekteyiz. Ki böylelikle cömert ve eli açık olan kimse, cimri ve eli sıkı kimseden ayırt edilsin diye.

Örneğin bazı insanlara bin rekât namaz kılmak kolay gelebilir, ama onlar bir dirhem bile sadaka vermezler. Yine bazı insanlara bin dirhem sadaka vermek kolay gelebilir, ama onlar bir rekât bile namaz kılmazlar.

Bu sebeple İslâm şeriatı, ibâdetleri kısımlara ve türlere ayırmıştır ki, Allah'ın emrine hemen uyup onu yerine getiren ile hevâsına uyan kimse tanınsın ve birbirinden ayırt edilsin diye.

Örneğin namaz, sadece bedensel bir ibâdettir. Fakat abdest alması için su satın almak ve bedenini örtmesi için elbise satın almak gibi insanın ihtiyaç duyduğu şeyler, ibâdetin özünden değildir.

Zekât; sadece finansal (mâlî) bir ibâdettir.Malı saymak ve hesaplamak, zekâtı fakire ve hak eden kimseye nakletmek gibi insanın ihtiyaç duyduğu şeyler, zekâta tâbi olan bir durumdur. Yoksa bu ibâdetin özünden değildir.

Hac; binek gibi hem mal, hem bedenden ibâret bir ibâdettir. Mekke halkı bunun dışındadırlar. Onların mala ihtiyaçları yoktur.Fakat bu, çok nadir bir durumdur veyahut da Mekke halkı, dışarıdan gelenlere göre mala ihtiyaçları daha az olur.

Allah yolunda cihad; binek gibi hem mal, hem bedenden ibâret bir ibâdettir. Cihad, bazen malı hak eder, bazen de bedeni hak eder.

Dînen mükellefiyet ise, nefsin sevdiği ve hoşlandığı şeylerden el çekmek ile nefsin sevdiği ve hoşlandığı şeylere harcamak diye kısımlara ayrılır. Bu da bir mükellefiyet türüdür.

Nefsin sevdiği ve hoşlandığı şeylerden el çekmek: Oruç gibi.

Nefsin sevdiği ve hoşlandığı şeylere harcamak: Zekât gibi. Çünkü mal, nefse sevimli gelir. Dolayısıyla nefse sevimli gelen mal, ancak ondan daha sevimli olan için harcanır.

Nefsin sevdiği ve hoşlandığı şeylerden el çekmek de böyledir. Belki bir kimseye bin dirhem harcamak kolay gelebilir, ama o, bir gün bile olsa oruç tutmaz veya bunun aksi bir durum sözkonusu olabilir."[4]

Üçüncüsü:

Orucun meşrû kılınmasının büyük hikmetleri vardır.

Değerli âlim Muhammed b. Salih el-Useymîn'e -Allah ona rahmet etsin- orucun farz kılınmasının hikmeti sorulduğunda o şöyle cevap vermiştir:

"Allah Teâlâ'nın:

﴿ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ كُتِبَ عَلَيۡكُمُ ٱلصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى ٱلَّذِينَ مِن قَبۡلِكُمۡ لَعَلَّكُمۡ تَتَّقُونَ ١٨٣ ﴾ [سورة البقرة الآية: 183]

"Ey îmân edenler! Oruç, sizden önceki (ümmet)lere farz kılındığı gibi, size de farz kılındı. Umulur ki (itaatte bulunmak ve yalnızca O'na ibâdet etmek sûretiyle sizinle günahlar arasına önlem kılarak Rabbinizden) **korkarsınız."**[5]

Âyetini okuduğumuz zaman orucun farz kılınmasındaki hikmetin; takvâ ve Allah Teâlâ'ya ibâdet etmek olduğunu anlarız.

Takvâ, haramları terk etmektir. Mutlak olarak zikredildiğinde emredilen şeyleri yapmayı ve yasakları terk etmeyi kapsar.

Nitekim Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- bu konuda şöyle buyurmuştur:

((مَنْ لَمْ يَدَعْ قَوْلَ الزُّورِ وَالْعَمَلَ بِهِ وَالْجَهْلَ، فَلَيْسَ لِلهِ حَاجَةٌ فِي أَنْ يَدَعَ طَعَامَهُ وَشَرَابَهُ.))

[رواه البخاري]

"Kim yalan söylemeyi, yalanla iş görmeyi ve cehâleti terk etmezse, Allah'ın, onun yemesini ve içmesini bırakmasına (oruç tutmasına) **ihtiyacı yoktur."**[6]

Buna göre oruçlunun farzları yerine getirmesi, haram sözler ve haram fiillerden uzak durması gerektiğine vurgu yapılmaktadır. İnsanları çekiştirmemeli (gıybet etmemeli), yalan söylememeli, aralarında laf taşımamalı, haram alış-veriş yapmamalı ve bütün haramlardan uzak durmalıdır. İnsan tam bir ay boyunca bunu yaparsa, senenin kalan kısmında kendi kendine istikâmet üzere olacaktır.

Fakat üzülerek ifâde etmek gerekirse, oruçluların pek çoğunun oruçlu günleri ile oruçsuz günleri arasında bir fark görülmemektedir. Onlar âdetleri olduğu gibi yine farzları terk etmekte ve haramları işlemektedirler. Onların üzerinde orucun vakarı hissedilmemektedir. Bu fiiller orucu bozmaz, ama sevabını eksiltir. Bazen terazide bu fiiller orucun ecrinden ağır gelebilir ve oruçlunun sevabı zâyi olur."[7]

---

[1] Bakara Sûresi: 183
[2] Nur Sûresi: 51
[3] Ahzâb Sûresi: 36
[4] Muhammed b. Salih el-Useymîn, "eş-Şerhu'l-Mumti'", c: 6, s: 190
[5] Bakara Sûresi: 183
[6] Buhârî, Oruç kitabı, Yalan söylemeyi ve yalanla iş görmeyi terk etmeyenin orucu hakkındaki bab, hadis no: 1903
[7] Muhammed b. Salih el-Useymîn, "İslâm Rükünleriyle İlgili Fetvâlar", s: 451